

Herr Lunde har som vi ser en allsidig utdannelse og praksis, og alle hans vitnesbyrd viser at han er en meget evnerik og energisk ung mann. Vi ønsker ham hjertelig til lykke som kollega og medarbeider i Det norske myrselskap.

MYRENE I KYSTHERREDENE I MIDDHORDLAND.

Av konsulent Osc. Hovde.

Det inventeringsarbeide som herved publiseres er det annet i rekken for Hordaland fylke og omfatter 5 typiske kystherreder i Middhordland, nemlig Askøy, Laksevåg, Fjell, Sund og Austevoll.

Dette kystområde strekker seg fra 59° 58' til 60° 20' nordlig bredde og fra 5° 30' til 5° 50' vest for Oslo meridian. Herredenes samlede areal utgjør 424,19 km² og landarealet 406,17 km². Undersøkelsen omfatter således 2,7 % av hele fylkets landareal som er 15.192,60 km². Det er således nå undersøkt 6,5 % av Hordaland, idet myrinventeringen i Nordhordland omfatter 3,8 % av fylket*).

De 4 av herredene ligger i sin helhet på øyer, bare Laksevåg ligger vesentlig på fastlandet. Den største av øyene er Sotra som danner det meste av herredene Fjell og Sund. Dernest kommer Askøya som er delt mellom Askøy og Herdla og for en mindre del Mæland. Og endelig Hufterøy og Selbjørn, som er delt mellom Austevoll og Fitjar, samt Hundvåko, Karlsøy og Stolmen i Austevoll. Hertil kommer et stort antall mindre øyer, holmer og skjær. Distriktet har gode forbindelser med Bergen, ofte flere ruteforbindelser pr. dag, og veinettet må sies å være bra utbygd, iallfall for de to nordligste herreders vedkommende. Fjellgrunnen i kystherredene i Middhordland består av omtrent de samme bergarter som i Nordhordland, nemlig grunnfjellsgneis og granitt samt gabbro og grønnstein. De løse avleiringer er her sparsomme og består mest av tynne grus- og sandlag dannet av morene og skredjord. Over disse uorganiske jordarter finnes en del myrdannelser. Men ofte ligger også myrene direkte på fjell. I lavere liggende strøk — under den marine grense — som også her ligger i 40—60 m høyde over havet, er til dels havleir.

Markarbeidet er utført sommeren 1946 av forfatteren etter samme plan som ved tidligere undersøkelser**). Det er utarbeidet 3 kartblad over området med N. G. O.s originalkopier i mst. 1:50 000 som grunnlag. Disse kartter over myrene i kystherredene i Middhordland omfatter:

*) Medd. fra D. N. M., 1947, nr. 1.

**) Aasulv Løddesøl: Det norske myrselskaps myrinventeringer. Medd. fra D. N. M., 1941, s. 71—90.

Blad I, Askøy og Laksevåg herreder,

Blad II, Fjell og Sund herreder,

Blad III, Austevoll herred.

Myrene er innkrokert, boret og beskrevet områdevis etter fortløpende nummer innen hvert herred. Ett nummer innbefatter således oftest flere myrer av noenlunde ensartet karakter. Det er i alt særskilt beskrevet 81 slike myrområder. Alle spredte småmyrer på fra ca. 5 dekar og nedover i samme herred er slått sammen under ett i betegnelsen «småmyrer».

Myrenes høyde over havet er fra ca. 5 til ca. 200 m, men det er i lavlandet det meste av myrene finnes. Av myrarealet ligger således over 40 % i mindre enn 30 m høyde og vel 80 % i mindre enn 60 m h. o. h.

Myrdybden er målt på 384 forskjellige steder og var i 73 tilfeller over 5 m. Mest alminnelig er dog dybder på 1 til 3 m.

Undergrunnen består mest av steinet grus og sand, men en stor del av myrene ligger også direkte på fjell.

Myrarealet i disse 5 herreder utgjør tilsammen bare 3 800 dekar eller 0,93 % av landarealet (tabell 1). Dette er således et meget myrfattig distrikt, og bare i ett av herredene, nemlig Austevoll, utgjør myrarealet mer enn 1 % av landarealet. Når det gjelder myrreal pr. innbygger, er forholdet enda verre, da dette er forholdsvis tett befolkede herreder.

De forskjellige myrtypers andel i arealet framgår av tabell 2. Som i Nordhordland er det også her gras- og lyngmyrene som dominerer med tilsammen nesten 90 %. Herav er over 2/3 grasmyr. Av grasmyrtyper er det mest myrull-bjønnskjeggyr, men starrmyrene har også betydelig utbredelse. I Askøy og Austevoll er det en del furumyr, i Askøy vesentlig med lyngmyrbunn og i Austevoll med mosemyr- og grasmyrbunn.

Den framtidig mest hensiktsmessige utnyttelse av myrene er anført i tabell 3. Tabellen viser at her er forholdsvis lite brenntorvmyr, nemlig mindre enn 1/6 av hele myrarealet. Videre ser en at nesten det halve av myrarealet er oppført som dyrkbart og da omtrent likt fordelt mellom de to bonitetsgrupper av dyrkingsmyr. På grunn av de topografiske forhold og da særlig myrenes oppstykkethet vil en forholdsvis stor andel være best skikket til beite (eventuelt skog) også i framtida. Men hvor det er økonomisk forsvarlig bør disse småmyrer kultiveres og derved gi atskillig bedre beiter enn nå er tilfelle.

Brenntorven er også klassifisert etter kvalitet (tabell 4). Det er middelskvaliteten (H 6) som dominerer, men det finnes også en del riktig god brenntorv, særlig i Austevoll og Fjell herreder.

Til kjemiske analyser er tatt 18 dyrkingsprøver og 7 brenntorvprøver. Dyrkingsprøvene er alle tatt fra det øverste 20 cm jordlag og fra de 4 forekommende hovedmyrtyper, nemlig 13 fra grasmyr,

Tabell 1. Land- og myrarealets fordeling m. v.

Herred	Land-areal i km ²	Folkemengde		Myrareal		Dekar myr pr. innbygger
		I alt	Pr. km ²	I alt dekar	I % av landarealet	
1	2	3	4	5	6	7
Askøy	58,74	5.398	91,81	450	0,77	0,08
Laksevåg	29,44	10.813	367,29	240	0,86	0,02
Fjell	135,73	4.625	34,08	1.100	0,81	0,24
Sund	94,33	2.797	29,65	500	0,53	0,18
Austevoll	87,93	2.928	33,30	1.510	1,72	0,52
Området	406,17	26.561	65,40	3.800	0,93	0,14

Tabell 2.

Myrarealets fordeling på forskjellige myrtyper.

Herred	Myrtype og areal i dekar					Myrtype og areal i %				
	Mosemyr		Grasmyr	Lyngmyr	Furu- myr	Mosemyr		Gras- myr	Lyng- myr	Furu- myr
	Lyng- rik	Gras- rik				Lyng- rik	Gras- rik			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Askøy			180	120	150			40	27	33
Laksevåg		20	180	40			8	75	17	
Fjell		10	830	260			1	75	24	
Sund		10	300	190			2	60	38	
Austevoll	40		860	430	180	3		57	28	12
Området	40	40	2350	1040	330	1,1	1,1	61,8	27,4	8,6

3 fra lyngmyr, 1 fra furumyr og 1 fra grasrik mosemyr. Volumvektene varierer fra 84 for en grasrik mosemyrprøve fra Bjørnemyra i Laksevåg til 189 for en prøve av ren grasmyr tatt mellom Koltveit og Morland i Fjell. De fleste av prøvene (12) var noenlunde vel formolda og de øvrige 6 var vel formolda. Reaksjonen for samtlige prøver var sterkt sur — pH-verdi mellom 4,05 og 4,89.

Askeinnholdet viser temmelig stor variasjon, nemlig fra 2,5 % for Helledalsmyra (lyngmyr) i Austevoll til 23,7 % for en grasmyr (av myrull-bjønnskjeggtypen) sør for Roksnasset i Sund. Som regel

Tabell 3. *Myrarealets mulige framtidige utnyttelse.*

Herred	Myrareal i dekar					
	I alt	Brenn- torv- myr	Beite- (ev. skog)	Overveiende dyrkingsmyr		
				I alt	God og noenlunde god	Mindre god og dårlig
1	2	3	4	5	6	7
Askøy	450	95	210	145	65	80
Laksevåg	240	75	50	115	75	40
Fjell	1.100	100	325	675	470	205
Sund	500	80	295	125	25	100
Austevoll	1.510	250	505	755	360	395
Området	3.800	600	1.385	1.815	995	820

Tabell 4. *Sammendrag vedkommende brenntorvmyrene.*

Herred	Brenn- torv- myr, dekar	Brenn- torvlagets midlere tykkelse i m.	Masse i m ³ (råtorv)			
			I alt	Fordelt etter kvalitet		
				God (H7)	Middels (H6)	Dårlig (H5)
1	2	3	4	5	6	7
Askøy	95	0,9	90.000	15.000	45.000	30.000
Laksevåg	75	1,7	125.000	35.000	60.000	30.000
Fjell	100	1,3	130.000	45.000	65.000	20.000
Sund	80	1,2	95.000	20.000	45.000	30.000
Austevoll	250	1,3	320.000	80.000	195.000	45.000
Området	600	1,27	760.000	195.000	410.000	155.000

viser de beste myrtyper — med høyest volumvekt — størst askeinnhold og omvendt.

Innholdet av kvelstoff (N) og kalk (CaO) er nokså likt for alle prøver, nemlig henholdsvis ca. 2,— og 0,15 %, men variasjonen i volumvekter gjør at innholdet pr. dekar til 20 cm dyp blir temmelig forskjellig for prøvene fra de forskjellige myrer. Generelt kan en dog si at kvelstoffinnholdet er bra, mens kalkinnholdet er lavt.

Brenntorvprøvene er tatt som middelpøver fra forskjellig dybde og fra forskjellige steder på den samme myr. Samtlige prøver viser bra volumvekt (811—1123 gram pr. dm³) og god sammenholdsgrad. Fortorvingsgraden, som er bestemt i marken, varierer mellom H5

og H8. Askeinnholdet er stort sett tilfredsstillende lavt (2,1—6,3 %) og brennverdien høy, nemlig omkring 3500 kalorier i torv med 25 % vann.

I det følgende gis en herredsvis kort omtale av de betydeligste myrområder.

1. Myrene i Askøy herred.

Askøy herred (Kartblad I) har et landareal av 58,74 km². Det utgjør søre og største delen av Askøya. I vest og nord grenser herredet mot Herdla og Mæland, men er ellers omgitt av fjorder, nemlig Hjeltefjorden, Salhusfjorden og Byfjorden.

Herredet har i alt ca. 450 dekar myr, og myrarealet utgjør bare 0,77 % av landarealet. Myrene fordeler seg med 40 % på grasmyr, 27 % på lyngmyr og hele 33 % på furumyr. Det meste av myrarealet ligger i mindre enn 60 m høyde over havet og vel 1/3 i mindre enn 30 m høyde. I 100 til 180 m høyde finnes ca. 100 dekar. Dybden er vanligst fra 1 til 3 m, men innen 3 områder er målt over 5 m dybde.

Myrene i Askøy er gjennomgående små, og bare 2—3 myrer har et sammenhengende areal av ca. 20 dekar. Utnyttelsen i framtida må også bli der etter. Her er således små muligheter for opprettelse av nye selvstendige bruk på myr. Kultivering av myr vil vesentlig kunne komme på tale som tilskuddsjord og kulturbeiter for eldre bruk.

Dyrkingsmyrer.

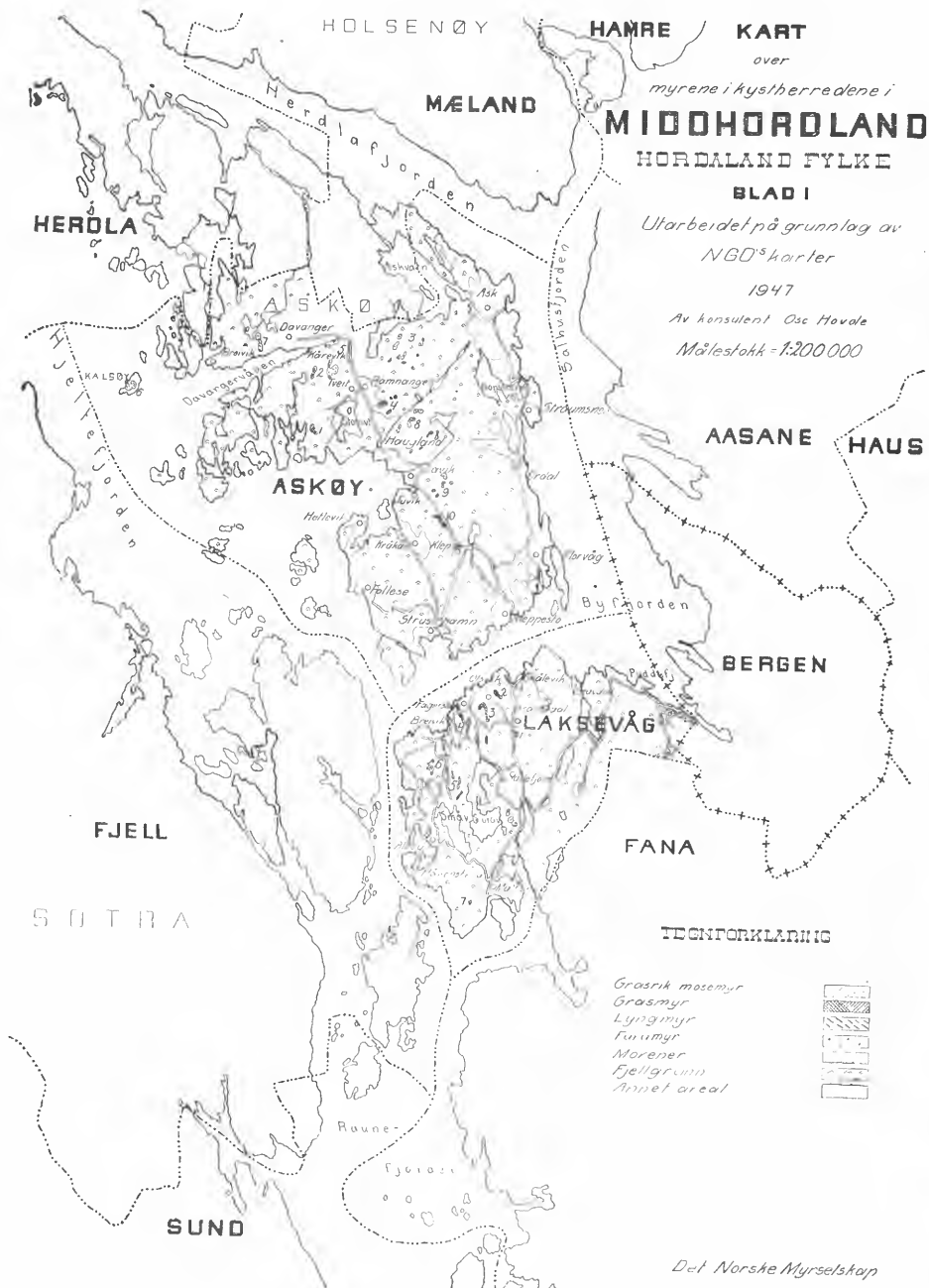
Av tabell 3 framgår at ca. 1/3 av herredets myrareal er karakterisert som dyrkingsmyr, men mer enn det halve av dette er mindre god eller dårlig. Det er egentlig bare 3 felter som kan betegnes som noenlunde god til god dyrkingsmyr, nemlig:

Myra under Andershellaren (kartfig. nr. 10) nordvest for Kleppe. Dette er en noenlunde vel formolda starrmyr på ca. 20 dekar med noe tuet overflate. Myra er enkelte steder over 5 m dyp og vil nok synke temmelig meget når den blir grøftet. Det kreves vel 200 m avløpskanal, hvorav ca. 30 m fjellsprenging.

Øst for Ramnanger (kartfig. nr. 4) er et parti på ca. 40 dekar for det meste avtorva brenntorvmyr med spredte paller som står igjen og med bergpartier iblant. Dette er opprinnelig myrull-bjønn-skjeggmyr hvor det nå etter avtorvingen dessuten vokser en del starr, grasarter og urter. Dybden er omkring 1—2 m til grus og fjellundergrunn. Overflatelaget er vel formolda såvel over brenntorven som torvgravene. Her er bra dreneringsforhold, og myra dyrkes etter hvert av de tilstøtende bruk.

Steklemyra (kartfig. nr. 1) sørvest for Tveit er en ca. 15 dekar stor grasmyr (vesentlig Gmbj.) med et lite tjern på midten. Myra er omtrent flat, og det kreves ca. 60 m fjellsprenging for å få tilstrekkelig utløp. Dybden er over 5 m nesten helt ut til kantene.

Av andre myrpartier som det kan bli tale om til kulturbeiter kan

KART
 over
 myrene i kystherredene i
MIDDHORDLAND
 HORDALAND FYLKE
BLAD I
 Utarbeidet på grunnlag av
 NGD's kart
 1947
 Av konsulent Osc Havde
 Målestokk = 1:200 000

TEGNTØRKLARING

- Grasrik mosemyr
- Grasmyr
- Lynghmyr
- Tuemyr
- Morener
- Fjellgrunn
- Annelt areal

nevnes ett mellom Tveit og Kårevik, ett i skogen mellom Breivik og Davanger og endelig noen småmyrer øst for Haugland.

Brenntorvmyrer.

Askøy er et forholdsvis skogrikt herred, og her er enda igjen oppimot ett hundre dekar brenntorvmyr som det kan forsvares å avtorve med i gjennomsnitt nesten 1 m torvlag. Her er således ikke noen akutt brenselsmangel, da herredet dessuten har elektrisk kraft.

De største brenntorvmyrer finnes omkring Storåsen og mellom Tveit og Kårevik. Og ellers ligger små brenntorvmyrer spredt over det meste av herredet, særlig på vestsiden.

2. Myrene i Laksevåg herred.

Laksevåg herred (kartblad I) har et landareal av 29,44 km² og er det minste av kystherredene i Middhordland. Men til gjengjeld er det det folkerikeste med nesten 11 000 innbyggere. Herredet er for en stor del bymessig bebygd nærmest Bergen. Hele herredet ligger på fastlandet når unntas noen mindre øyer og holmer. Det grenser i øst til Bergen og Fana og er for øvrig omgitt av Byfjorden.

Herredets myrareal utgjør bare ca. 240 dekar, eller 0,86 % av landarealet og 0,02 dekar — altså 20 m² myr pr. innbygger. Av myrarealet er 75 % grasmyr, 17 % lyngmyr og 8% grasrik mosemyr. Det meste av myrene — nemlig 3/4 av arealet — ligger i 30—60 m høyde over havet. Dybden er stor, idet her ikke fantes bunn på 5 m innen alle områder, og selv like ved kanten av myrene måltet ofte dybder på 4 til 5 meter.

Også her er myrene relativt små — vanligst 10—20 dekar —, men de fleste er forholdsvis hele, uten bergpartier. Utnyttelsesmulighetene er derfor ganske gode såframt dreneringen er økonomisk forsvarlig. I forbindelse med myrene ligger dessuten ofte bra fastmarksjord, så her er sikkert plass for noen nye bruk selv om nok beitespørsmålet også her må vies størst oppmerksomhet.

Dyrkingsmyrer.

Nesten det halve av myrarealet er betegnet som dyrkingsmyr og det meste (2/3) av denne er god til noenlunde god myr.

Sør og vest for Fagerdal (kartfig. nr. 4) ligger det største sammenhengende myrareal i herredet. Her er nemlig ca. 40 dekar grasmyr — dels ren grasmyr og dels starrmyr — som henger omtrent sammen. Avløpsforholdene er til dels noe vanskelige, og særlig det nordligste myrparti er sterkt hemmet av vann. Myra er noenlunde vel til vel formolda og på de fleste steder over 5 m dyp.

Bjørnemyra (kartfig. nr. 8) øst for Storevatnet er ca. 20 dekar. Myrtypen er myrull-bjønnskjeggyr langs kantene og grasrik mosemyr over midtpartiet. Myra er kanalisert og noenlunde vel til vel formolda. Dybden er fra 3 til over 5 m, og undergrunnen består av sand og grus.

Av andre gode dyrkingsmyrer kan nevnes Nedbergets myr (kartfig. nr. 1) like sør for Krabbedal, et par myrer sør for Olsvik og noen mindre myrer ved Kongshaug.

Brenntorvmyrer.

Brenntorvstikking er ikke særlig utbredt i Laksevåg, da de fleste eiere finner bedre anvendelse for myrene ved dyrking. Her er nemlig en hel del gartnerdrift, og dette tærer sterkt på jorden. Dessuten forekommer også salg av blomster- og hagejord til Bergen.

Her er dog atskillig brukbar brenntorvmyr, nemlig ca. 75 dekar med gjennomsnittlig 1,7 m brenntorvlag. De største brenntorvmasser finnes sør og vest for Fagerdal, i Bjørnemyra og i Aasdalen vest for Skålevik.

Men det ville sikkert være best å unngå torvskur også i disse myrer, da dreneringsforholdene er vanskelige nok om ikke myroverflaten blir senket ved avtorving.

3. Myrene i Fjell herred.

Fjell herred (kartblad II) har et landareal av 135,73 km² og er det største av kystherredene i Middhordland. Herredet består av den nordlige og største delen av Sotra og dessuten av en masse mindre øyer og holmer. Landegrense har Fjell bare med Sund i sør og for øvrig er herredet omgitt av hav og fjorder. I vest er det Nordsjøen og i øst Hjeltefjorden og Raunefjorden. I nord er bare smale sund over til Herdla.

Myrarealet utgjør ca. 1100 dekar og 0,81 % av landarealet. Her er 75 % grasmyr, 24 % lyngmyr og 1% grasrik mosemyr. Den overveiende del av myrene ligger i 30—60 m høyde over havet. Dybden er ujevn og svært ofte over 5 m. Undergrunnen består mest av grus og stein, men ikke sjelden ligger myrene direkte på fjell.

Arealet er sammenfattet i 24 områder, men bare 5 av disse inneholder nevneverdig brenntorv. De fleste av områdene består av mange myrer, men her finnes likevel et par større sammenhengende myrfelter som kan bli gjenstand for utnyttning til selvstendige bruk.

Dyrkingsmyrer.

Av herredets ca. 1000 dekar brenntorvfri myr er vel 2/3 overveiende dyrkingsmyr og 70 % herav er god eller noenlunde god. Men Fjell har et skrikende behov for beiter, så her bør myrene først og fremst komme kulturbeitesaken til gode.

Mellom Fjell og Ulveset (kartfig. nr. 14) ligger det største sammenhengende myrområde i hele herredet. Her finnes nemlig ca. 200 dekar omtrent likt fordelt mellom grasmyr (vesentlig av startypen) og lyngmyr. Høyden over havet er 30—60 m og dybden 1 til over 5 m. Her er grus- og sandundergrunn. Myra er stort sett vel formolda og dreneringsforholdene gode. Dette er således god dyrkingsmyr, men den ligger noe værhardt til.

HERDLA

KART

over

myrene i kystherredene i

MIDDHORDLAND

HORDALAND FYLKE

BLAD II

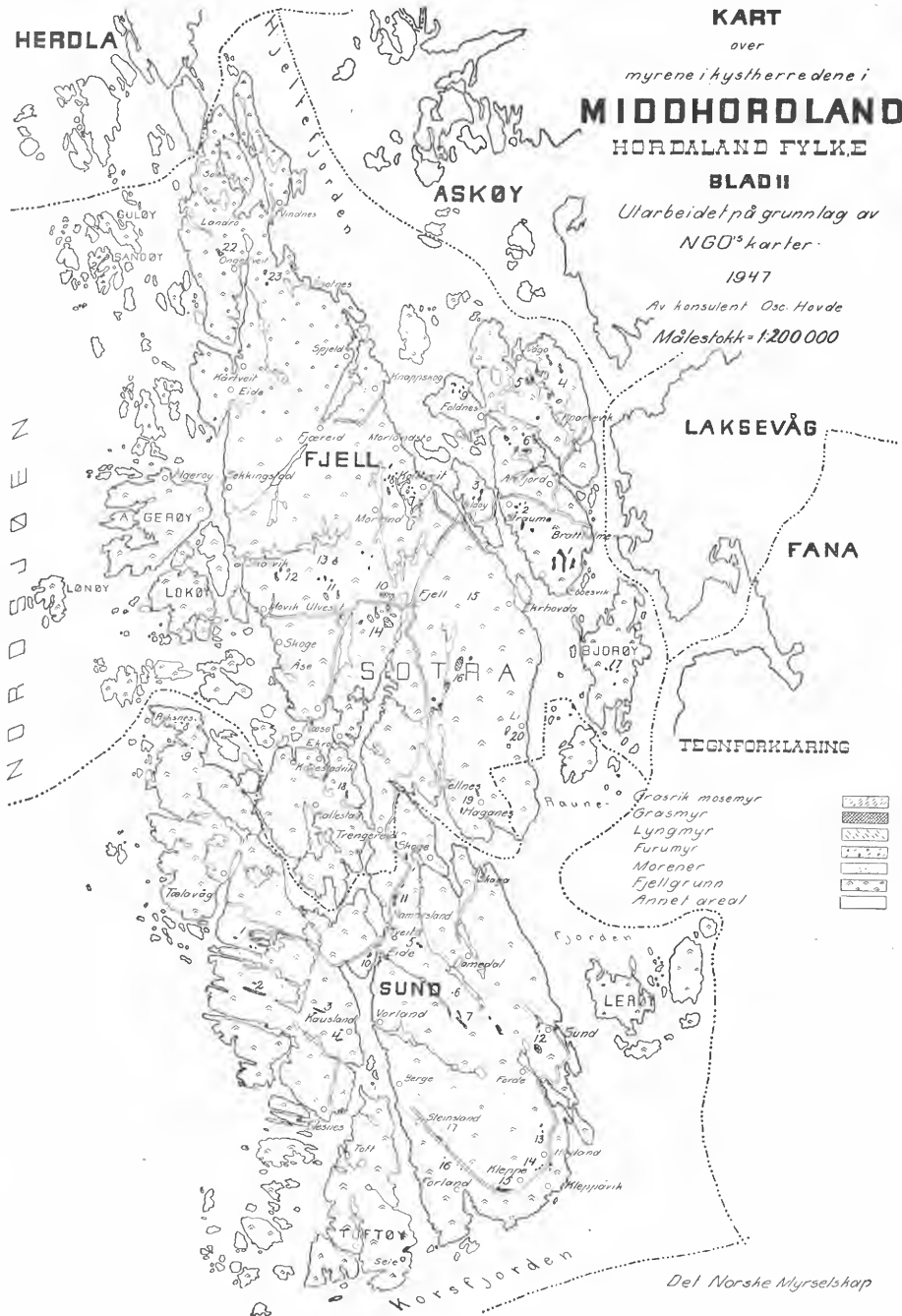
Utarbeidet på grunnlag av

NGO's kart

1947

Av konsulent Osc. Havde

Målestokk = 1:200 000

LAKSEVÅG

FANA

TEGNFORKLARING

- Grasrik mosemyr
- Grasmyr
- Lyngmyr
- Furumyr
- Morener
- Fjellgrunn
- Annet areal

Del Norske Myrselskap

I Bjørkedalen (kartfig. nr. 16) er et sammenhengende grasmyrparti (Gst.) på ca. 70 dekar og dessuten flere mindre myrer, også vesentlig starrmyrer på tilsammen et liknende areal. Største myra ligger øverst i dalen i 60—70 m h. o. h. med jevn overflate og i svak sørhelling. Her er forholdsvis lunt med bjørkelier på vest- og østsiden og høye fjell mot nord. De lavestliggende partier krever en nokså omfattende kanalisering og elveregulering, men arealet er såpass stort at et slikt arbeid antakelig vil være økonomisk forsvarlig.

Av gode, mindre dyrkingsfelter kan nevnes et øst for Straume (kartfig. nr. 2) på ca. 35 dekar, et på Bildøy (kartfig. nr. 3) på ca. 10 dekar, et mellom Koltveit og Morland (kartfig. nr. 7) på ca. 25 dekar og et mellom Morland og Morlandstø (kartfig. nr. 8) på ca. 25 dekar.

Av mindre gode felter ligger et mellom Brattholmen og Ebbesvik (kartfig. nr. 1) på ca. 30 dekar, et mellom Knarrevik og Våge (kartfig. nr. 4) på ca. 40 dekar, hvorav ca. 20 dekar brenntorvmyr, et mellom Våge og Foldnes (kartfig. nr. 5) på ca. 25 dekar, et vest for Arefjord (kartfig. nr. 6) på ca. 60 dekar, et øst for Skålvik (kartfig. nr. 12) på ca. 50 dekar og et ved Kallestad (kartfig. nr. 18) på ca. 30 dekar.

Det er særlig de topografiske forhold og herunder avløpsforholdene som nedsetter disse siste myrfelters dyrkingsverd. Men i et jordfattig strøk som Fjell må en nok se bort fra litt ekstra påkosting for i det hele tatt å kunne skaffe brukbare beiter.

Brenntorvmyrer.

Fjell er meget dårlig stilt når det gjelder eget brensel. Naturskog er det svært lite av, og brenntorvmyrene er på de fleste plasser i herredet helt utskårne, ja endog fullstendig ødelagt for senere utnyttning. Visstnok er her igjen ca. 100 dekar brenntorvmyrer med vel 1 m brenntorvlag, men over det halve av dette ligger i ett felt mellom Fjell og Ulveset og tilhører noen få eiere. Det øvrige ligger for det meste meget tungvint til og uten adkomstveger. Det er plantet atskillig skog i de senere år, men det vil enda ta lang tid før planteskogen får noen nevneverdig betydning for løsning av brenselsspørsmålet.

4. Myrene i Sund herred.

Sund herred (kartblad II) har et landareal av 94,33 km². Herredet består av søre delen av Sotra, samt Toftøy, Lerøy og flere mindre øyer og holmer. Det grenser i nord til Fjell og er ellers omgitt av Nordsjøen i vest, Korsfjorden i sør og Raunefjorden i øst.

Herredets myrareal utgjør ca. 500 dekar. Det vil si 0,53 % av landarealet. Pr. innbygger blir det 0,18 dekar myr. Av myrarealet er 60 % grasmyr, 38 % lyngmyr og 2 % grasrik mosemyr. Praktisk talt samtlige myrer ligger i mindre enn 60 m h. o. h. og ca. 1/3 i mindre enn 30 m høyde. Den gjennomsnittlige dybde av myrene er mindre

i Sund enn i de andre kystherreder i Middhordland og dreier seg omkring 1 til 3 m. Undergrunnen består svært ofte av fjell og er ellers grus.

Myrene er særskilt beskrevet i 17 områder, hvorav 7 inneholder brenntorv. De fleste myrområder er sterkt oppdelt av fiellknauser, så de er lite skikket til nye bruk.

Dyrkingsmyrer.

Bare 125 dekar er karakterisert som dyrkingsmyr, og herav er 100 dekar mindre god eller dårlig.

De 25 dekar som anses best, ligger langs vegen mellom Hamarsland og Skoge (kartfig. nr. 11). Dette er vesentlig grasmyr (Gst.) som er noenlunde vel formolda og 1,5—3 m dyp til grusundergrunn. Men selv her kreves et betydelig kanaliseringsarbeid.

Av andre dyrkbare, men mindre gode myrfelter kan nevnes Førdesdalen (kartfig. nr. 7) med ca. 60 dekar og partiet mellom Tveita og Longavatnet (kartfig. nr. 5) på ca. 35 dekar.

Av de nesten 300 dekar myr som anses skikket bare til beite vil dog en hel del kunne opparbeides til kulturbeiter, men kanaliseringsteknadene vil ofte måtte bli uforholdsmessig store.

Brenntorvmyrer.

I Sund er et bra felt naturskog mellom Dommedal og Førde, men ellers er herredet i samme stilling som Fjell når det gjelder eget brensel. Av brenntorvmyrer er her ca. 80 dekar med vel 1 m torvlag som kan uttas.

5. Myrene i Austevoll herred.

Austevoll herred (kartblad III) har et landareal av 87,93 km² og ligger som et øyrike for seg mellom Korsfjorden i nord, Bjørnafjorden i øst, Selbjørnsfjorden i sør og Nordsjøen i vest. Det består av flere større øyer som Hundvåko, Stolmen og Stora Karlsøy og en hel rekke mindre. Dessuten ligger største delen av Hufterøy og Selbjørn i Austevoll. Disse øyer deler herredet med Fitjar i Sunnhordland.

Austevoll er det kystherredet i Middhordland som har mest myr både absolutt og relativt, nemlig 1510 dekar, eller 1,72 % av landarealet. Myrarealet pr. innbygger utgjør her 0,52 dekar. Av myrarealet er 57 % grasmyr, 28 % lyngmyr, 12 % furumyr og 3 % lyngrik mosemyr.

Det meste av myrene er lavtliggende, idet over 4/5 av arealet ligger i 30 m h. o. h. eller mindre. Myrdybden er også her temmelig ujevn, og dybder på 5 m og mer er svært alminnelig. Grusundergrunn er det vanligste, men ofte ligger myrene direkte på fjell.

Herredets myrer er inndelt i 23 områder, hvorav 13 inneholder brenntorv. Dessuten finnes et stort antall spredte småmyrer på opp-til 4—5 dekar. I Austevoll er myrene likevel mer samlet enn i de

andre kystherreder i Middhordland. Her er flere omtrent sammenhengende myrpartier på 100—200 dekar. Herredet må derfor sies å ha de beste framtidige muligheter når det gjelder myr innen hele Middhordlands kystområde.

Dyrkingsmyrer.

Herredets myrareal fordeler seg på brenntorv, beite og dyrking omtrent som 1:2:3 når det gjelder den framtidig mulige utnyttelse. Dyrkingsmyrene er videre nesten likt fordelt mellom de to grupper av dyrkingsverd som er oppført i tabell 3. Her skal de største myrfeltene nevnes i rekkefølge etter kvalitet, de beste først.

Helledalsmyra (kartfig. nr. 8) er ca. 230 dekar stor, men herav er ca. 60 dekar brenntorvmyr. Myra er omtrent sammenhengende, men har flere bergknauser og grunne lyngmarkpartier. Den heller svakt mot øst og vest og har gode dreneringsforhold. Det kan for en stor del brukes torvgrøfter. Overflaten er noe ujevn, idet her er dype erosjonsfurer iblant. Det øvre lag er noenlunde vel formolda og dybden oftest 2—3 m. Undergrunnen består mest av fjell. Storparten er lyngmyr og myrull-bjønnskjeggyr. Dessuten er litt lyngrik mosemyr med god brenntorv.

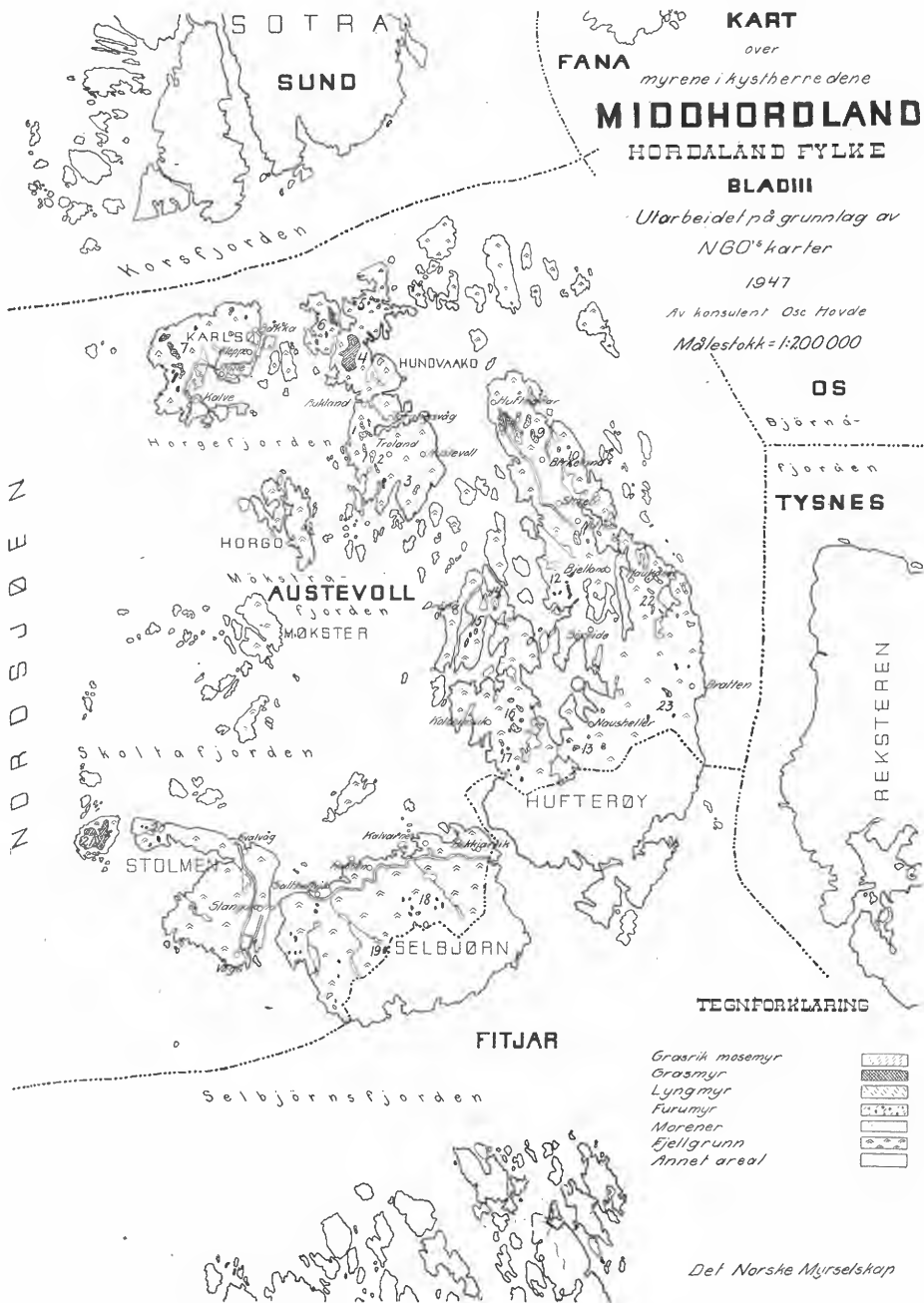
På Fugløy (kartfig. nr. 21) er litt over 200 dekar grasmyr av myrull-bjønnskjeggtypen og av sivtypen. Den er noe svakt formolda, men har svært jevn og fast overflate uten særlig moselag, så den vil kunne pløyes uten flåhakking. Dybden er opptil over 5 m og dreneringsforholdene bra. Torven er imidlertid meget bløt ved bunnen — som oftest er fjell — så myra vil nok synke ganske sterkt når den blir grøftet. Det bor en familie på Fugløy, og det er dyrket en del i de senere år.

Omkring Håvåsen (kartfig. nr. 4) ligger ca. 100 dekar myrull-bjønnskjeggyr med bra dreneringsforhold, men med seig og bare noenlunde vel til svakt formolda grastorv. Overflaten er noe småtuert og dybden oftest 2—4 m til grus og fjell. På flere plasser er også målt dybder på over 5 m. Torvgrøfter kan brukes på store deler av arealet.

På Stora Karlsøy (kartfig. nr. 7) er i alt ca. 150 dekar myr. Opptil 20 dekar henger sammen, men for øvrig er myrene sterkt oppdelt av lave berg. Det meste er myrull-bjønnskjeggyr med svakt til noenlunde vel formolda øvre lag og over 5 m dybde. Overflaten er jevn og dreneringsforholdene noenlunde bra.

Øst og sør for Haukanes (kartfig. nr. 22) er flere furumyrer på tilsammen ca. 100 dekar. Et par av disse er 30—40 dekar i sammenheng. De andre er bare små. Myrene har et lite moselag øverst og bør flåhakkes før pløying. Men ellers er dette gode dyrkingsmyrer da formoldingen er bra og beliggenheten er forholdsvis lun med skog omkring. De er imidlertid temmelig rotfulle og tunge å dyrke. Dreneringsforholdene er også noe problematiske.

Vest for Torangsvåg og vest for Troland (kartfig. nr. 1 og 2) er et par så godt som avtorva lyngmyrer på henholdsvis ca. 40 og 20

dekar, som vil kunne bli gode kulturbeiter. Det samme gjelder for øvrig flere avtorva myrpartier omkring i herredet. Ellers har Austevoll forholdsvis bedre naturbeiter enn de andre kystherreder i Middhordland, da her er mer jordhel mark og mindre lyng.

Brenntorvmyrer.

Også når det gjelder brenselforsyningen står Austevoll i en særstilling blant kystherredene i Middhordland. Hele sørøstre delen av Hufterøy er for det meste skogkledd (furu) og av brenntorvmyrer har herredet enda ca. 250 dekar med nesten 1/3 mill. m³ råtorv. Men fordelingen av brenslet er ikke så bra, idet flere kretser som Selbjørn, Stolmen og Møkster er så godt som fri for brenntorv. Det er derfor en viktig kommunal oppgave i Austevoll å tildele myrparseller på kort sikt til dem som ingen har, inntil herredet får elektrisk kraft.

Som resymé av myrinventeringen i kystherredene i Middhordland kommer en til at området representerer særs myrfattige strøk. Disse herreder er også temmelig fattige på fastmarksjord, og en kan si at det meste av den dyrkbare jord allerede er under kultur. Myrene er som regel små og ligger spredt. Og selv de noe større sammenhengende myrarealer som finnes innen enkelte herreder har en uheldig topografi med flere bergskjær. Dette hemmer en tidsmessig maskinell jordbruksdrift om myrene skulle danne grunnlag for nye bruk. Det er derfor mer hensiktsmessig å nytte myrene til kulturbeiter. Dette så meget mer som de naturlige beiter oftest er dårlige — lyngbeiter. En stor del av myrene er dessuten gjengroingsmyrer som flyter på vann. Når slike myrer blir grøftet, vil de synke sterkt og det må ofte store sprengingsarbeider til for å få brukbare avløp. Det blir derfor i mange tileffe et økonomisk spørsmål om myrene kan dyrkes eller ikke, særlig hvis de også er avtorvet.

De fleste av herredene har skog av betydning, men denne er temmelig ulike fordelt så torvmyrene har hittil spilt en meget stor rolle i brenselforsyningen. Det har også vært plantet atskillig skog i de senere år, og avvirkning i plantefeler vil om noen år få en del betydning for selvberging med brensel. Men myrene vil nok fortsatt måtte ta hardeste støyten når det gjelder å skaffe eget brensel. Dessverre skrumper brenntorvmyrene sterkt inn år for år. Og det foregår en nokså omfattende jordødeleggelse, særlig i Fjell, Sund og Austevoll herreder. I Askøy, Laksevåg og deler av Fjell er det elektrisk strøm, men alt for lite. Det er en alminnelig oppfatning blant befolkningen at når distriktet får nok elektrisk kraft vil torvforbruket bli ubetydelig. Og forhåpentlig er den tiden snart inne også for kystherredene i Middhordland.
